

I недеља

Студент: _____

Индекс : _____

Овера: _____

*Форма је заклето непријатељ произвољности, форма је сестра близнакиња слободе, утврђене форме су школа дисциплине и реда (М. Марковић)
Функција права јесте, врло једноставно, смањивање неизвесности и омогућавање људима да с извесном мером поузданости предвиђају, планирају и живе свој живот (В. Димитријевић)*

Теме:

- Грађанско процесно право као облик правне заштите
- Право на правну заштиту
- Процесноправни однос

Контролна питања:

1. Одредите појам грађанског процесног права.
2. Каква је структура грађанског процесног права?
3. Каква је природа норми грађанског процесног права?
4. Која се права штите у грађанском судском поступку?
5. Наведите поводе за пружање правне заштите.
6. Одредите правну природу права на правну заштиту.
7. Којим прописима је гарантовано право на правну заштиту?
8. Ко су титулари права на правну заштиту?
9. У чему се огледа дужност суда да пружи правну заштиту?
10. Шта је грађански судски поступак?
11. Које функције остварује грађанско процесно право?
12. Који правозаштитни методи чине грађански судски поступак?
13. Ко су субјекти процесноправног односа?

Задатак:

1. Који од следећих поступака јесте грађански судски поступак:
  - Поступак за издавање грађевинске дозволе
  - Поступак за накнаду штете
  - Притужба пред Повереником за заштиту равноправности
  - Поступак за лишење родитељског права
  - Поступак за склапање брака
  - Поступак за деобу заједничке ствари или имовине
  - Поступак за издавање привремених мера

Како то знамо?

ЗПП:

Члан 1.

Овим законом уређују се правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује у парницама за решавање спорова насталих поводом повреде права личности и спорова из породичних, радних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом прописана друга врста поступка.

Члан 2.

Странке имају право на закониту, једнаку и правичну заштиту својих права.

ЗВП:

Члан 1

(1) Овим законом одређују се правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правним стварима које се по овоме или другом закону решавају у ванпарничном поступку.

(2) Одредбе овог закона примењују се и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се решавају у ванпарничном поступку, ако се не односе на заштиту повређеног или угроженог права нити се због учесника у поступку могу применити одредбе Закона о парничном поступку.

Анализа чл. 6. ст. 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода. (Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у конвенцију и Први протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, ("Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005 - испр.).

Члан 6

Право на правично суђење

1. Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона. Пресуда се изриче

јавно, али се штампа и јавност могу искључити с целог или с дела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбедности у демократском друштву, када то захтевају интереси малолетника или заштита приватног живота странака, или у мери која је, по мишљењу суда, нужно потребна у посебним околностима када би јавност могла да нашкоди интересима правде.

Анализа члан 13. Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода

Члан 13

Право на делотворни правни лек

Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира јесу ли повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.

Устав РС

Право на правично суђење

Члан 32.

Свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Свакоме се јемчи право на бесплатног преводиоца, ако не говори или не разуме језик који је у службеној употреби у суду и право на бесплатног тумача, ако је слеп, глув или нем.

Јавност се може искључити током читавог поступка који се води пред судом или у делу поступка, само ради заштите интереса националне безбедности, јавног реда и морала у демократском друштву, као и ради заштите интереса малолетника или приватности учесника у поступку, у складу са законом.

Право на једнаку заштиту права и на правно средство

Члан 36.

Јемчи се једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу.

Да ли постоје неки услови за подношење представке, а односе се на националне судове?

* Да. Морају се искористити сва делотворна правна средства. Уставна жалба се, од случаја Винчић против Србије, сматра делотворним правним средством.

* Није довољно само употребити правне лекове. Током поступка пред националним судовима странка мора бити делатна и не може својим понашањем одуговлачити поступак.

* Странка има само шест месеци од дана доношења коначне пресуде у домаћем правосуђу (генерално гледано, пресуда највишег суда) да поднесе представку. Након тог периода представка не може бити прихваћена од стране Суда.

Пресуде Европског суда за људска права против Србије

Против Србије је, током 2018. године (јануар - јул) поднето 927 представки. Током 2016. поднето је 1330, а током 2017. 1428. представки. Од 19 предмета у којима је одлучивано 2017. године, 11 не спадају у надлежност суда, у четири је усвојен, а у четири одбијен захтев. Од 16 предмета 2016. године, у шест је усвојен, а у једном одбијен захтев.